

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 70/05-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. apríla 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. P., CSc., bytom N. Z., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 15 Cob 267/2002-79 z 5. marca 2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. P., CSc. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júna 2003 doručená sťažnosť Ing. M. P., CSc., bytom N. Z. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorým namietal porušenie jeho základného práva na „spravodlivú súdnu ochranu“ podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej aj „krajský súd“) č. k. 15 Cob 267/2002-79 z 5. marca 2003 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

1. 1. Zo sťažnosti a k nej priložených písomností vyplýva, že sťažovateľ podal 23. októbra 2002 odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 15 Cb 276/01-61 z 26. augusta 2002, ktorým okresný súd uložil

sťažovateľovi (žalovanému v konaní pred všeobecnými súdmi) povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 800 Sk s 18 % úrokom z omeškania od 31. marca 2000 do zaplatenia.

1. 2. Krajský súd o tomto odvolaní sťažovateľa viedol konanie pod sp. zn. 15 Cob 267/02. Dňa 5. marca 2003 sťažovateľ na pojednávaní pred krajským súdom doplnil svoje odvolanie o dôvody týkajúce sa nesprávnosti výroku o výške úrokov z omeškania a poukázal na to, že diskontná sadzba v rozhodnom období sa viackrát menila smerom nadol. Dňa 17. apríla 2003 bol sťažovateľovi doručený rozsudok krajského súdu č. k. 15 Cob 267/2002-79 z 5. marca 2003, ktorým krajský súd napadnuté rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Podľa názoru sťažovateľa z odôvodnenia tohto rozsudku vyplýva, že krajský súd dôkaz o výške diskontnej sadzby vyhlásenej Národnou bankou Slovenska ani sám, ani prostredníctvom okresného súdu nevykonával.

Porušenie svojich práv vidí sťažovateľ v tom, že *„Krajský súd v Nitre v záujme zistenia skutkového stavu ohľadne výšky úrokov z omeškania*

a) ani nezistil rozpor medzi výškou úrokov z omeškania priznaných rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky a jej skutočnou výškou na základe diskontnej sadzby vyhlásenej Národnou bankou Slovenskej republiky a príslušného zákonného ustanovenia (úroky z omeškania medzi účastníkmi dohodnuté neboli) bez návrhu na vykonanie dôkazu, to zn. na základe vlastnej skúsenosti, ani

b) na podnet sťažovateľa na pojednávaní dňa 5. 3. 2003 nevykonával tento jediný dôkaz v prospech sťažovateľa buď sám alebo prostredníctvom Okresného súdu Nové Zámky (na základe zrušenia rozsudku a vrátenia veci na ďalšie prejednanie a rozhodnutie),

čím porušil právo sťažovateľa jednak na spravodlivú súdnu ochranu podľa relevantnej časti čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (Každý sa môže domáhať svojho práva na nezávislom a nestrannom súde) a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala), jednak na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola prejednaná nezávislým a nestranným súdom.)“.

1. 3. Na základe uvedených podstatných skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 15 Cob 267/2002–79 (15 Cb 276/01-79) zo dňa 5. 3. 2003 bolo porušené právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 15 Cob 267/2002–79 (15 Cb 276/01-79) zo dňa 5. 3. 2003 bolo porušené právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 15 Cob 267/2002–79 (15 Cb 276/01-79) zo dňa 5. 3. 2003 bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk.“

2. Proti rozsudku krajského súdu č. k. 15 Cob 267/2002-79 z 5. marca 2003 podal sťažovateľ 19. mája 2003 dovolanie, v ktorom namietal, že „súdy nedostatočne zistili skutkový stav veci a nesprávne rozhodli. Poukazoval na to, že tak ako bol označený nemá pasívnu legitimáciu v konaní, pokiaľ jeho označenie opravil súd, voči tomuto v označení opraveného účastníka konanie ani nebolo začaté. Ďalej namietal, že žalobný návrh neznal na zaplatenie 1 800 Sk a nie je ani pravdou, že úroky z omeškania sú v súlade s ust. § 369 ods. 1 a § 502 ods. 1 Obch. zák. (...).“

Vzhľadom na to, že o jeho dovolaní Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) do podania jeho ústavnej sťažnosti nerozhodol, sťažovateľ uviedol, že predmetnú sťažnosť podáva v záujme zachovania dvojmesačnej lehoty pre prípad, že by najvyšší súd dovolanie odmietol z dôvodu, že nie je prípustné, a zároveň navrhol, aby ústavný súd vyčkal na rozhodnutie najvyššieho súdu a aby v závislosti od jeho výsledku pokračoval v konaní o jeho sťažnosti.

3. Na výzvu ústavného súdu, aby sťažovateľ odstránil nedostatky svojho podania, najmä aby k svojej ústavnej sťažnosti pripojil splnomocnenie na zastupovanie advokátom pred ústavným súdom, sťažovateľ reagoval tak, že 5. augusta 2004 požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu v tomto konaní pred ústavným súdom, pretože je toho názoru, že: „u mňa ako účastníkovi konania pred ústavným súdom sú predpoklady, aby som bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O. s. p.“

4. Najvyšší súd uznesením z 27. septembra 2004 sp. zn. Obdo 64/03 (ktoré bolo ústavnému súdu doručené ako súčasť spisu okresného súdu sp. zn. 15 Cb 276/01 15. apríla 2005) dovolanie sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 15 Cob 267/2002-79 z 5. marca 2003 odmietol, pretože „*dospel k záveru, že dovolanie nespĺňa náležitosti uvedené v § 241 ods. 1 O. s. p.*“, podľa ktorého „*dovolateľ musí byť zastúpený advokátom alebo komerčným právnikom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná*“, Z odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté ďalej vyplýva, že: „*V danej veci dovolanie podal a podpísal sám žalovaný Ing. M. P. CSc., súdom bol preto žalovaný vyzvaný, aby v lehote do 15 dní od doručenia výzvy tento nedostatok odstránil a oznámil súdu, kto ho bude v dovolacom konaní zastupovať. Žalovaný síce na výzvu súdu reagoval a podaním z 13. 6. 2003 súdu oznámil, že na zastupovanie v dovolacom konaní poveruje jeho zamestnankyňu Bc. É. P., právničku, avšak žiaden dôkaz o splnení výzvy súdu v dovolacom konaní nepreukázal, keďže dovolanie podal sám a z poverenia nevyplýva, že Bc. É. P. má vysokoškolské právnické vzdelanie a ani to, že poverenie na zastupovanie prijíma, čím vadu podania neodstránil. Nie je povinnosťou súdu dovolateľa opätovne vyzývať na odstránenie väd podania. Zákon pri podaní mimoriadneho opravného prostriedku vyžaduje účinnosť kvalifikovanej osoby (právneho zástupcu), ktorý vie posúdiť, aké záležitosti má takéto podanie mať. Dovolací súd preto konštatoval, že dovolateľ v zákonnej lehote kvalifikované dovolanie nepodal a keďže pre tento nedostatok nemožno v konaní pokračovať, dovolací súd podľa § 43 ods. 2 O. s. p. dovolanie odmietol.*“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo (...) prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch. (...)

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv sťažovateľa zaručených v čl. 46 ods. 1 a v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 15 Cob 267/2002-79 z 5. marca 2003.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ak zákon podmieňuje prípustnosť sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym zákonom predpísaným spôsobom (III. ÚS 1/04).

Podľa § 236 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak (...) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (...).

V danom prípade sťažovateľ podľa § 236 ods. 1 OSP mal v úmysle vyčerpať účinný a jemu dostupný právny prostriedok nápravy, pretože proti napadnutému rozhodnutiu sa dovolaním obrátil na najvyšší súd. Ústavný súd poznamenáva, že námietky uvedené v dovolaní sťažovateľa (pozri 2. bod I. časti tohto uznesenia) z hľadiska označených článkov ústavy a dohovoru sa svojou povahou týkajú dovolacieho dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) OSP, ktorý možno uplatniť voči každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. S ohľadom na judikatúru najvyššieho súdu nie je možné ospravedlniť nevyužitie tohto opravného prostriedku (napr. 4 Cdo 11/98).

Sťažovateľ však v rámci dovolacieho konania neuplatňoval svoje právo zákonom predpísaným spôsobom, pretože jeho dovolanie nespĺňalo náležitosti uvedené v § 241 ods. 1 OSP. Uplatňovanie jeho práva v okolnostiach prípadu predpokladalo ustanovenie právneho zástupcu (advokáta alebo komerčného právnik) pre sťažovateľa v dovolacom konaní. Sťažovateľ si však právne relevantným spôsobom právneho zástupcu v dovolacom konaní neustanovil, a preto najvyšší súd rozhodol, že *„dovolateľ v zákonnej lehote kvalifikované dovolanie nepodal a keďže pre tento nedostatok nemožno v konaní pokračovať, dovolací súd podľa § 43 ods. 2 O. s. p. dovolanie odmietol.“*

Ústavný súd konštatuje, že ak sťažovateľ proti rozsudku krajského súdu č. k. 15 Cob 267/2002-79 z 5. marca 2003 „*kvalifikované dovolanie nepodal*“, v danom prípade nevyužil tie právne prostriedky, ktoré mu zákon poskytuje na ochranu jeho označených základných práv.

Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že sťažnosť sťažovateľa nie je prípustná pre nevyčerpanie dostupných a účinných právnych prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, a rozhodol o nej podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2005